

IVO kommenterar: ”En förskräcklig upplevelse”

SocialPolitik ber Annika Algeblad, enhetschef på Avdelning mitt på IVO, Inspektionen för vård och omsorg att kommentera kvinnornas berättelse om sin tid på hvb.

Text: Anna Fredriksson | Bild: Privat | [Prenumerera](#) | Artikel i SocialPolitik nr 1 2017

– Min spontana reaktion är att de här flickorna haft en förskräcklig upplevelse under sin placeringstid. Skulle allt stämma till punkt och pricka som de beskriver är det en rad felaktigheter som vi på IVO skulle pekat på i vår tillsyn om vi hade fått veta att det var på det här sättet.

Vilka är felaktigheterna?

– Att de upplever att de blir kränkta och inte lyssnade på. Det skulle man inte önska att någon ska behöva uppleva. Man ska inte bli sämre under sin placering.

När det gäller diagnoserna som de får, och som de anser felaktiga, är det en läkare som ska ställa dem. Det blir svårt att värdera dem när jag inte vet om de har satts av en läkare med psykiatrisk specialistkompetens.

Begränsningar och bestraffningar så som kvinnorna beskriver, är inte tillåtna på hvb. Att ta någons pengar eller att hindra någon från att klä sig som den vill är inte tillåtet. Man får ha ordningsregler men man kan aldrig tvinga någon.

Men i föräldrarollen ingår ju att kunna hålla inne månadspeng vid önskat beteende till exempel?

– Ja nu är personalen visserligen till viss del i föräldrars ställe men bestraffningar ska man inte ägna sig åt om man bedriver vård och behandling. Om någon inte vill följa reglerna då kanske man till slut får diskutera om den personen ska vara placerad där, men personalen kan aldrig tvinga någon,

den befogenheten har man inte.

Socialtjänsten är de som kan ge besöksförbud för föräldrar vid en placering enligt lagen om vård av unga, lvu. Ett sådant beslut ska gå att överklaga, det är ett ingripande beslut. Man ska inte heller hota med tvångsplacering även om man ska informera om vad som gäller. Det är viktigt att socialtjänsten tar ansvar för utslussningen, som verkar ha fungerat dåligt här. De har ansvaret att följa placeringen, se att man går mot målen med placeringen. Det är de som tar över när någon skrivs ut.

Vad händer vid självmordsförsök eller om någon tar livet av sig under placeringen, så som hände här?

– Vid misstanke om allvarliga missförhållanden, eller påtaglig risk för missförhållanden ska en lex Sarah-rapport göras i verksamheten. Och vid ett allvarligt missförhållande, eller påtaglig risk för allvarligt missförhållande, ska en lex Sarah-anmälan göras till IV0. Alla självmord eller självmordsförsök blir inte lex-Sarah-rapporter eller anmälningar.

Det finns alltså ingen rapporteringsskyldighet någonstans om en minderårig tar sitt liv under tiden hen är placerad?

– Nej inte för socialtjänsten. Men reglerna är i dagsläget annorlunda för sjukvården. Om kvinnorna nyligen haft kontakt med sjukvården har den alltid skyldighet enligt lex Maria att anmäla självmord till IV0. Socialtjänsten har också ett ansvar. Kanske var det en felaktig placering, då kan socialnämnden göra en lex Sarah-anmälan mot sig själv.

Kvinnorna berättar att när en medplacerad tog sitt liv hade de information men ingen frågade dem.

– Ja det hade varit naturligt att prata med dem.

Hur ska man förstå att allt det här händer, hur kan man förklara det?

– Det här är kvinnornas upplevelser, oavsett vilka delar som är sanna eller inte så ska man inte ha de här upplevelserna

med sig. Då har vården inte nått fram, inte förmått eller inte haft kompetensen. När vi pratar med barn på hvb så är de flesta nöjda. I majoriteten av fallen ser det inte ut så här. Här har någonting verkligen gått snett. Om man är placerad under så lång tid behöver man ta upp de här missförhållandena med socialtjänsten.

Det säger de att de gjort men inte fått gehör.

– På många ställen där vi på IV0 gjort förelägganden och kanske stängt verksamheter har det kommit värdefulla uppgifter från barn. Det är mycket tråkigt att det är den här negativa känslan av att ha blivit illa behandlad som blir kvar hos dem efter så långa placeringar.

Anna Fredriksson